

za celo leto	5 for.	— kr.
za pol leta	2 " 70 "	
za četrt leta	1 " 40 "	

Po pošti:

za celo leto	6 for.	30 kr.
za pol leta	3 " 20 "	
za četrt leta	1 " 70 "	

SLOVENEČ.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na vekel“

Nar. pesem.

Oznaniła.

Za navadno dvestopno vest, se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; večje pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 4.

V Celovcu v sredo 25. januarja 1865.

Tečaj I.

Česa je Slovencem treba?

III.

Naj trdnjša vez vsake narodnosti je jezik, — za vero je jezik perva svetinja vsakega naroda. V narodnem jeziku se narod izomikuje in napreduje, v narodnem jeziku toži svoje britkosti in težave, — v narodnem jeziku poje svoje veselje in srečo. Vzemi narodu jezik, in zavezal si mu žilo, prebodel mu serce, — djano je po njem!

Kogar je torej prešinil duh slovenski, kdor se je zavedel slovenske narodnosti, on naj spoštuje in ljubi jezik slovenski, naj ga podpira in razširja, koliko koli po postavi in pravici premore, naj ga povzdigne do tiste veljavnosti in česti, ktera mu gre pred Bogom in ljudmi. In veste, kaj nam je torej početi? Le poslušajte rado-voljno, če ravno katero grenko zaslišite!

1. Povzdignimo slovenščino za družbeni jezik in govorimo — kolikor je le mogoče — med seboj vselej po slovensko. To ni nič prenapetega, to je naravno in tako delajo vsi drugi narodi. Kaj bi se Slovenci tako delati bali alj sramovali?! Posebno ti, učena gospôda slovenske kervi! Ti govori med seboj slovenski; beseda slovenska iz tvojih ust bode našega prostega kmeta, ki je bil večidel navajen iz tvojih ust le slišati tuje glasove, beseda domača bode ga vnela in povzdignila, tudi kmet se bode zavedel, čutil, ponášal in veselil, da je rojen Slovenec. Bode se le nekaj let, kar je naš presvitli cesar Slovencem zaklical slovenski: „Dobro Slovenci, dobro Slovenci.“ — To je naše Slovence grozno preseglo, na vse strani so leteli listi in oznanovali doma, kaj je svitli cesar rekel. In duh slovenski se je v marsikterem sercu oživil in okrepčal. — Govorimo torej tudi mi Slovenci med seboj po slovenski, pa ne le samo doma za pečjo, kjer nas nihče ne vidi alj sliši, — povsod, povsod tudi po drugih mestih, po ulicah, kerčmah, kavarnah in javnih družbah.

2. Napravljajmo po Slovenskem tudi slovenske napise. Pervi kraj za to je cerkev in pokopališče. Kjer se beseda božja po slovensko ozna-nuje, ondi se naj tudi napisi na oltarjih, na stenah, na stropu, na banderih, na postajah križevnega pota itd. napravijo po slovensko. Žalostno je tudi, če se na kri-žih po pokopališčih in ob cestah čisto slovenskih krajev najdejo tuji, nemški napisi. Pisani so ti večidel tako strašno, da ne veš, ali bi se smejal ali jokati. — Tudi naši rodoljubni župani bi pri tej reči lahko kaj poma-gali. Ob potih in cestah stojé table, na katerih so zapi-sana imena vasi, krajev, trgov in mest. Naj se ti na-pravijo po stari postavi, ktera zaukazuje, da naj se ta imena napišejo v dveh jezikih: po slovensko in nemško.

3. Glejmo, da dobijemo jezik slovenski tudi po naših šolah svojo pravico in veljavo. Naučno svetovavstvo na Dunaji se posvetuje zastran tega, kako naj bi se šole prenapredile na bolje. Kar pa od tega skrivnega delovanja med ljudi pride, malo komu dopada. Po latinskih in realnih šolah bode neki fran-coski jezik za vse učenje zapovedan predmet, kterega

se bojo morali vsi od kraja učiti. Tako je neki nasve-tovano. Mi pa pravimo: Nam Avstrijancem je bolj po-trebno, domačih avstrijskih jezikov znati, in naše šole naj se tako uravnajo, kakor jih potrebujejo avstri-janski kmetje in rokodelci, avstrijski duhovniki in uradniki, avstrijski zdravniki in praydniki. Zatorej glejte in poganjajte se slovenski rodoljubi, da bojo ljudske šole podučevale v maternem, torej v slo-venškem jeziku. Po vesoljnem svetu je taka: „Kakor v cerkvi, tako v šoli.“ Drugi deželni jezik naj se še le potem začne učiti, ko znajo učenci v maternem jeziku že precej brati in pisati. — V srednjih šolah, to je v gimnazijah in realkah, naj je podučni jezik tisti, ki ga govori večina prebivavcev, drugi deželni jezik pa za vse zapovedan predmet. — Tudi visokih šol — vseučilišča — potrebujemo. Zastran tega pa je ves jugo-slovenski svet tiste misli, katero je svitli škof Štrosmajer v državnem zboru izrekel: V Zagrebu naj se napravi jugoslavenska akademija!

4. Prosimo, da se nam dajejo postave v slovenskem jeziku in uradniki, ki dobro znajo slovensko besedo. Postave se dajejo, da se spolnujejo. Da pa kdo ve, kaj ima storiti, kaj opuščati, treba je najpoprej, da razumi dano postavo. Kako pa bode prosti kmet, ki nemščine celo ne zna alj jo lomi, da se Bogu usmili, kako bode razumel nemško postavo, in kako jo — pri vsej dobri volji — prav spolnovati vedel? — Marsikdo je že škodo terpel, ker postave ni vedel alj prav ni razumel. Postave so Slovencem ravno tako svete in imenitne, kakor Nemcem in drugim, — Slovenci plačujejo za tiskanje novih postav ravno tako, kakor Nemci in drugi. Zatorej je prav in pravično, da jih tudi dobivajo v domači besedi. — Pa kaj bi poma-gale postave v slovenskem jeziku, če gospodje po kan-celijah slovenski ne znajo. Radi in veseli obstojimo, da visoka naša vlada na to precej ostro gleda, da na slo-venške kraje pridejo le taki uradniki, ki slovenski znajo alj vsaj dokažejo, da so se slovenski učili alj da so na Slovenskem rojeni. Tako se Slovenec, ki se zave svoje slo-venške narodnosti, obnaša zastran jezika slovenskega: Go-vori sam rad in povsod slovenski, — oskerbljuje slovenske napise, — spravlja slovenski jezik v vsakdanje življenje po hišah in kancelijah.

Deržavni zbor.

Zahaja v vedno huje zadrege. Prizadeva si res, ko-likor more, deržavne zadeve vrediti, ali vidi se, da mu ne gre nikakor srečno spod rok. Vzrokov temu je ve-liko; naj večji pa je ta, ker ni poslancev iz vseh dežel skupej. Hitro švigne ogenj razpertia med njimi in ka-kim ministrom. Pa to ni nevarno, kar so žalibože oko-liščine take. Že 16. t. m. so se zavolj Rudolfove vsta-novitve razperli. Odbor je namreč nasvetoval, da ni prav, ker je ministerstvo sreček za 2 milijona gld. iz-dalo, da bi vstanovitve bolje zavarovalo; in potem tudi ne, da je tako uravnalo, da bi deržava porok bila za to, da se srečke plačajo. — Pervi odstavek vendar ni bil sprejet, drugi pa. — 19. t. m. so bile spet 3

vprašanja ministerstvu postavljena: Berger hoče vedeti, ali bode ministerstvo kdaj zooru naznanilo, kako je z avstrijansko — saksonsko pogodbo zastran železnice? Stefens bi rad izvedel, kako je kaj z Dunajsko-Budijevsko železnico, Jiskra pa zahteva, naj vendar enkrat ministerstvo pové, zakaj da je obsedni stan v Galiciji oklical in zakaj da ga še vedno ne prekličé? Ministerstvo ima tedaj zdaj na 7 interpelacij odgovoriti! Posvetovali so se potem dalje o predlogih komisije, ki pregleduje državni dolg. Poslanci mislijo, da finančni minister ni prav delal, ker ni nekega dolga od l. 1863 s poti spravil, Plener pa nekako razkačen pravi: To poslanecem ni nič mar. Vlada si sicer k sercu jemlje njihove nasvete, — več pa tudi ne.“ Da to poslanecem ni bilo všeč, se lahko razume.

Avstrijansko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Dunaj. Pruski kraljevič se je že domú vernil. Opravil ni nič posebnega. Klopčič nemških zadev je tedaj tak, kakoršen je bil. Časniki so jo tudi zelo reševali, da, če Prusko Šlesvik-Holštajn dobi, mora pa potem Avstriji Sileško izročiti. Ne mislimo, da bi zdajna pruska vlada kaj takega v resnici namerjala.

Tudi 18. jan. so se ponovile ravno tako žalostne homatije, kakor prejšnji den, da, še celo ravs in kavs je hotel nastati. Učenci iz Therezijanskega zavoda so namerjali profesorja Arndta z „živio“ klici sprejeti, kar pa drugim ni bilo všeč. Therezijanci so jo mogli mahoma potegniti. Hyrtel in drugi so spet razkačene tolažili ter jih opominjali, naj se umirijo, ker se jim bodo kolikor mogoče njih želje spolnile! Tako je upati, da se vse z lepa poravnava in se učenje ne moti dalje, kar je gotovo vsem prav iz serca želeli!

Dežele notrajno-avstrijske.

F. R. Iz Celovca. Dobro došel, Slovenec! v našem prijaznem Celovcu. Naj bi ostal med nami leto za leto vesel in krepek, da bodeš zagovarjal pravice naše, nam donašal novice iz vseh krajev sveta, povzdigoval omiko in podučeval nespačeno ljudstvo slovensko. — V semenišči smo te pričakovali željno in radostni te sprejeli. Lepo število je nas bogoslovcev, več kot minula leta; vseh vkup nas je 49, med njimi je 23 Slovencev, in 8 Nemcev se uči slovenskega jezika. Čudno je, da se je oglasilo minulo jesen za prvo leto le malo Korošcev; le samo 7 jih je, drugi so iz sosednjih škofij: iz ljubljanske in lavantinske. Mar peša ljubezen koroških dijakov do duhovnega stanu? To gotovo ne in upati je, da se jih bo prihodnje leto precej oglasilo iz koroških pokrajin. — Kakor dosihmal, vadimo se tudi letos prav pridno v milem slovenskem jeziku, saj ga bomo potrebovali prav živo kot duhovni pastirji. Govorniku na leci pristova lepa, prijazna beseda, da ni poduk njegov podoben prijetno dišečemu živežu v zamazani, nesnažni posodi. Da pri naših vajah tudi združimo veselo s koristnim, napravljamo si od časa do časa kako veselico, rekel bi majhno besedo in židane volje mine nam čas.

Iz Kranja dne 16. prosinca 1865. — a — Z iskrenim veseljem te pozdravljamo, dragi Slovenec! Ko se nismo več slovenskega lista nadjali, si se nam ti iz belega Celovca na enkrat pokazal. Tako so tudi naš narod nekteri mislili v prahu preteklosti pokopanega, kar se je nenadama ves oživljen začudjenemu svetu prijavil. Zdrav bil, rasel, razširjal in krepil se! To pa ti bode mogoče, ako boš svojim rojakom zgodbe širokega sveta naznanjal. Dan današnji je treba svet po-

znati, kdor hoče kaj veljati. Ti nam kaži, kaj druge države posnema vrednega delajo, pa nam tudi kaži svariivne izgledé, katerih se je treba uklanjati. Odkrivaj in osvetlaj nam pote, po katerih se naša avstrijska politika kreta. Kar je zoper prid in korist naše občne domovine, odbijaj; kar nas vse skupej osrečati more, dokazuj in priporočaj! Posebno pa pospešuj slogo avstrijskih Slovanov! Dokler se sami razcepamo, nas nihče ne bode priznati hotel. Vzajemnost, solidarnost nas skupej bivajočih Slovanov je edino sredstvo, da bomo v Avstriji veljavo dobili. Prizadevaj si torej bližati rod rodu. Naše domače slovenske zadeve pa še posebno v skerbah imej. Bodi središče vseh slovenskih plemen, bodi Slovenec v pravem smislu. Svetuj občinam, bdi nad narodnimi društvi, podpiraj rodoljubne nasvete pri naših deželnih zborih, skerbi za telesni napredek Slovencev. Pa zraven dušnega ne preziraj. Bodi „naprednjek“ v blagem pomenu te besede. Učilnice, slovstvo, učenost, slobodnost, pravdnost našega naroda jemlji pod svoje okrilje. Stopaj krepko, terpi moško in bodi si svest, da te bodo rojaki od vseh strani na vso moč podpirali. H koncu pa te še enkrat veselo in serčno pozdravimo s slovansko zdravico: „Do bro došel! Živio!“

Iz Štajarja na Goriškem. T. J. Serčen pozdrav, mili „Slovenec“! Prejmi nekoliko besedice o tej priložnosti in oznanuj živi duh svojih bratov, blagih domorodcev! Ti želijo pohlevno radovanko napraviti v nekem okraji tukajšnjem, da se oči odprejo njim, ki so blizo virov, in jim je gladka slovensčina potrebna kot ribi voda, pa vendar tega ne spregledajo in ne čutijo! Toda dve stranki ste si navskriž, kdo namreč bi se povabil? in rekel bi: obe imate prav. Perva misli: naj se vsa gospoda in vsi gradjani vabijo ne glede ali so za ali proti slovensčini. Druga stranka pa je za same vnete, terdo značajske domorodce; kajti veselica je po načinu slavnjanskih čitavnic „domača“, torej za naše domačine. Zakaj resnično je: Kdor noče resnice in pravice zapopasti, podoben je unemn, ki se z drožjami umiva, ter o jasnem dnevu belo kravo za černo ima. Tako tudi nemškutarji se ne bodo spreobrnili in spregledali, če ravno je reč sama na sebi že tako očitna in silno potrebna. Pa oni le sami sebi najbolj škodujejo, ker nočejo spoznati, da jim silen potres pod votlimi tlami bobni; zraven pa menijo, da oni svet deržijo in vodijo. Pa duh sedajnega časa močno vleče, in bode razpihal vse, ki se mu nasproti stavljajo.

Iz Haloze. Novine iz raznih krajev obširne cesarjevine prinašajo žalostne glasove, da so primorani dačni uredi silama davek jemati t. j. rubiti živino, zernje in obilno drugega gibljivega blaga in pohištva. Tožni časovi, neusmiljena doba, grenki dnevi! Dača je visoko odmerjena, pridelki pa male vrednosti. Kako si hoče naš kmet poljanec pomoči, akoravno bi imel, postavimo 50 drevenk (vaganov) zerna prodati, kar pa je malokteremu mogoče. Ali mu je dosti za plačilo pri gosposki, in ali mu ostane dovolj petic za celoletno gospodarstvo? Zdi se nam, razmera ni prava med sedajšnjo ceno pa velikimi plačili. Še huji se pa godi onim, ki si penozov pridelujejo z vinorejo. Lani na vsem Štajerskem, kjer in da blaga kapljica sode polni, je letos ostalo vse prazno. Edina okolica, kjer je še malo bolje, bi Haloze bile; tu se je še nekaj pridelalo. Tega vina se pa dosle skoro nič ni spravilo v penoze, kupci se bojé pomerzline, pa tudi kisline, ktera se je lani nabrala. Količkaj večí posestniki so pomerzljeno grozdje odbirali

da ne pači drugega; prvi strah tedaj mine. Precej se je uglasilo po prvem pretoku, po drugem, (kar so že poskusili nekateri vinarji) pa bode srednji 60njak, ki se je za leto po 90—110 gl. prodaval ter na jesen priličen napitek za navadno in potrebno pilo. Omeniti še je treba, da je mestoma p. v Turskem verhu pri Zaverči prav okusno teklo skernice, menje pa v ljutomerskih goricah, o čem smo na drobno podučeni. Haloški vinogradi so zvečino nasajeni s tersom, na katerem prej dozori jagoda, kakor na ljutomerskem šiponu, kteremu je mnogo več treba žgovega solca, da sad doveršeno dozori. Za novo vino dosle skoro nikdo ne vpraša, ljudem pa je silno novca treba za kruh *), oblkeo in še bolje, da bi dačna plačila odrajtali. Ker se poslednje zgoditi ne more, rubi jim se, kar imajo; doma pa ne kupi takega blaga nihčér, zatorej prodaja se za prav nizko ceno na Ptui; p. nekemu kmetiču je bil prodan edini konj, terdnega života, dober vozec za 9 gld.! Kdor v Halozah živi, ter ima priliko v hrame dohajati, zamore govoriti o njihovem siromaštvu. Koliko hramov najdeš, kjer se malokda vidi korica kruha, jedi ali bolje rečeno, zametana juha je redko slana, deca gola plazi se po peči in klopeh, akoravno že precej let stara, vsa gladna in blede. Koliko več bi jih učilnico obiskavalo, pa nima obleke ni obuvala, dosti odraslih ravno zavoljo tega tudi v cerkev ne more. Vsem se res taka ne godi, pa jim večidel. Naši ljudje se nikoli niso ustavljali, da ne bi hteli plačevati, sedaj pač ne morejo, na posodo pa penězov nikdje ne dobiš. Tedaj bi potrebno bilo nekoliko poterpjenja imeti s takimi siromaki. Ako se mu vse pobere, ne more več živeti, skoro prisiljen je obupati, in pobrati svoja šila in kopita. To živo na serce polagamo naši visoki vladi, naj se ubozih sirot usmili in pomaga, kolikor premore!

Raičev Božidar,
odbornik barbarske občine v Halozah.

G. Iz Tersta. Te dni nam je tukaj tatvina z grabežem po ulicah veliko straha delala. Zvečer ne bi se človek še upal ne hoditi po nekih krajih tega mesta. To je pa tudi gosposke, ki imajo skerb za javno varnost, sililo resno premišljevat, kako da bi se moglo tej nesreči krepko v okom priti. Ponočnih straž so dale razdeliti po mestu. Pa vendar straže tirjajo veliko stroškov, in morebiti — za malo korist. Prederznost potepuhov in klatačev je tukaj velika in strašna. Če jih tudi vlovijo in v ječe stavijo, so še hujši, kedar iz njih pridejo in kradejo in ropajo, kakor se vidi, z večo nesramnostjo. Treba je napraviti primernih delavšnic, ali pa na kak drugi način odstraniti razne vzroke, iz katerih izvirajo ta hudodelstva, navadna sicer od nekaj časa tudi drugod, kakor beremo v časnikih. Naj gledajo in premišlujejo gosposke, je li bolje in koristnejše trositi denarjev za straže, in pa vendar po nekakem množiti nesrečo, ali jo iztreti s koreniko vred po izgledu ravnanja dobrega in umnega zdravnika? Bog!

Dežele trojedine kraljevine.

Presvitli cesar je blagovolil banu trojedine kraljevine naročiti, naj precej skliče banu s svetovavstvo, da predloge stori za novi volitevni red; kakor hitro bode odobren, sklical se bo koj spomladi hervaški deželni zbor. Posvetuje naj pa se o sledečih vprašanjih: 1. Ali se magnati ali boljarji (veliki posestniki) skličejo osebno ali se jim volijo namestniki? 2. Kakšne lastnosti mora tisti imeti, ki ima virilni glas ali pravico voliti? 3. Kako

naj se v oziru stroškov in ložjega posvetovanja število poslancev zmanjša in razdeli? 4. Koliko volivcev naj bode v vsaki srenji in kako se ima nad volitvami v županijah in mestih čuti? Ta vprašanja se imajo tedaj hitro razložiti. Veselo pa je, da je Cesar sam to reč v roke vzel. Tako se je najprej zaželenega konca nadjati. Voščimo, da bi se vsem pogodilo tako, kakor je prav, in se starodavne pravice s sedajnimi potrebami v lep red spravijo. To samo obeta obstanek in blagostanje. Želeti bi bilo tudi, da bi se ob enem sklical ogerski deželni zbor. Madjari bi sicer sumili, da še le na zadnje na versto pridejo, ko bodo že sami in se jim bode zagromelo: „zdaj plesajte, kakor mi gdemo!“

Veselo je tudi slišati, da je ban obljubil, na vso moč se potegovati, da se naredi železnica iz Zemuna po Slavonskem z oddelki v Osek in Brod skozi Karlovac na Reko. To vsi Hervatje žele in le tako izpeljana jim zamore na vse strani koristiti. Ogri si pa prizadevajo jo po ogerski strani memo hervaško — slavonske dežele izpeljati, kar bi pa bilo Hervatom v veliko škodo. Želimo jim, da v resnici zmagajo.

Iz Zadra. Novi srenjski zakon se je oglasil. Pričakovali so ga že težko, zdaj ga pa niso nič kaj prav z veseljem sprejeli. Slavjanski rodoljubi v Dalmaciji želé zedinjenje s Hervaskim, kakor je bilo v prejšnjih časih. Potem se še le nadjajo, da bode bolje. Zdaj pa je na vse strani žalostno. Uboštvo in pomanjkanje čedalje bolj grozi. Kupčija je opešala. Za ljudske šole je malo malo storjenega. In k temu še vedni prepiri med raznimi strankami, zatorej ni nobenega napredka. Da bi skorej bolje bilo!

Vojaška granica. Ima več kot milijon prebivavcev, naj več hervaško-serbskega, nekaj pa tudi romanskega plemena. Razprostira se od Dalmacije ob bregovih Kolpe, Save in Donave notri do Sedmograških mej. Vredjena je po vojaško. Diplom oktoberski ni sicer „granice“ za zmiraj od ustavnega življenja odločil, ali ne ve se nič kaj prav, kako in kaj da bode, ker so misli o nji zelo različne. Ne moremo pa misliti, da ostane vekomaj tako, kakor je, kar je tudi drugim, posebno sosedom, v škodo. Turk, zavolj kterega je ta vojaška naprava nastala, nehal je nevaren biti, da čedalje bolj se gotov njegov pogin bliža. Kaj „graničarji“ pričakujejo, izvemo na kratko iz sledečega pisma.

ŠŠ. Od savskih bregov. Politično naše stanje je žalostno. Gotovo ni nikjer tako. Drugod se je pričelo že ali se pričeni ustavno vladanje, pri nas pa še začetka ni zasnit! In to je gotovo dosti žalostno. Upamo in želimo sicer na vso moč kake premembe, ali upanje ostaja le upanje. Turk je že davno na smert bolen, vsa zdravila mu nič ne pomagajo — mi pa moramo še vedno na straži stati, kakor takrat, ko je naj hujši razsajal in je to res potreba bilo.

Nova ustava nam ni posebnega stanja namenila. Vendar ga pa še imamo. Poslanec dr. Toman je sicer enkrat v državnem zboru to omenil, vprašaje, zakaj da je tako? Ostalo pa je vse pri starem.

Že pamet nam pravi, da, če uživajo vsi drugi deržavljeni ustavnost, zakaj bi je tudi mi ne? Kar je enemu prav, bodi tudi drugemu v enacih razmerah. Ne moremo si misliti, da bi to vojaško stanje naše deržave res vekomaj potrebno bilo. Sicer bi se moglo tudi drugod, kjer bi bilo zdaj gotovo bolj potrebno, vpeljati. Ali ne zgodi se nikjer. Vojaščina, kakor je vredjena in napravljena zdajne dni, zadostuje. Omika tudi zahteva, da se ljudstvo naše težkih bremen znebi, da se

*) V Halozah je kruto malo gospodarjev, kateri bi si mogli zadosti kruha doma pripraviti.

mu priložnost da, da zamore dušno in telesno napredovati. Če se ozremo na šole, kako malo jih še imamo? V celi hervaško-slavonski granici obstoji samo ena gimnazija iz 6 razredov v Vinkovcah. Hervaško je veliko srečnejše in jih ima 6, in zraven še eno gojzdnarsko in eno kmetijsko šolo. Prebivavcev pa šteje le okoli 80.000 duš, med tem ko je nas več kot 1 milijon. Iz tega se lahko spozna, kako je z našo omiko in izobraženjem, in da ni kar nič čuda, če zavolj tega slabe primke še vedno dobivamo, in nekako grozno po svetu slovim. Stari časi so minuli. Vprašamo tedaj, kako je mogoče, da bi ljudstvo tolikanj obteženo brez kupčije, obertnije in primernih šol še delj časa živeti moglo? Napredovati moramo tudi mi, da se na dan spravijo zakladi, ki še tiče v naši zemlji zakopani. Zemljišča bi se zboljšala, nastali bi ljudje pravi lastniki, ki bi upnikov dobiti mogli. Tako pa, kakor je zdaj, ni tega mogoče. Tedaj pričakujemo, da vlada ki skerbi za vse narode svoje, naše pravične tožbe preudari, in prej ko mogoče, usliši ter premeni, kar ni več za nas. Prepičana naj bo, da tudi graničar ima čutljivo in pred vsem — hvaležno serce!

Ptuje dežele.

Romansko.

Vlada je ukazala, naj se vpelje v zedinjenih knježevinah koledar ali pratika, ki se že tako dolgo v zapadnih državah rabi. To je po vsaki ceni imenitno in važno na vse strani. Odkritoserčno želimo, da bi ga tudi vsi Slovani pravoslavne cerkve skorej sprejeli. Zavolj tega se jim ni treba bati, da bi narodnost ali vera njihova škodo terpela. Za te morajo po naših mislih terdnejša stala biti. Dobiček pa, če ga sprejmo, bo gotovo vsem v prid. Le mnogim prešojam, ki tako rade slepe, se je treba moško odreči! — V derž. zboru je poslanec Filipesko nasvetoval, naj se postava da, po kateri naj bodo knezi-nasledniki le iz rodbine sedajnega kneza Al. Jovana Cousa. To je potrebno, če hočejo raznim homatijam v okom priti, ki se sploh rade godé, ko se nov vladar voli.

Francosko.

Zadnje dni se ni družega slišalo, kakor da vlada s škofi hudo postopa, ter jih enega spréd drugim pred sodbo kliče. Ljudstvo pa sploh s škofi vleče in z njimi stoji. Lahko je tedaj uganiti, da je vlada na vse strani v velicah zadregah. Pač čudne reči se po svetu godé! Na Pruskem, med krivoverci, ni tega. Vlada ne prepoveduje škofom papežve okrožnice oklicati. Napoleon pa, ki se tako rad imenuje „varh katoliške cerkve“ — ta Napoleon, pervorojeni sin sv. Cerkve! — on prepoveduje, da se ne okliče okrožnica sv. Očeta! — Pa Napoleon je prebrisana in zvita glava, in jo bode že še na pravo zasukal, če ne bode enkrat vendarle prepozno! —

Razne novice.

* 17. št. m. je umerl v Ljubljani obče spoštovani starček, g. Elija Rebič, nekdanji gimnazijalni prefekt in profesor — v 81. letu svoje starosti. Po rodu je bil Hrvat. Silna množica iz vseh stanov, vmes tudi mil. knez in škof, ga je 19. spremila na pokopališče. Bog daj dušici njegovi večni raj!

* Vredništvo „Glasnoše“ na Dunaji oznanja, da zavolj premajhnega števila naročnikov (ima jih dozdej samo 258) zanaprej izhajal bode samo dvakrat na mesec ter veljal 6 fl. za celo leto. Priporo-

čamo ga tudi Slovincem, ker ima lep namen: skerbno delati in se truditi, da slavjanski duh in jezik v družbinem življenju čedalje bolj napreduje. Prinašal bo vse, kar spada v poduk, politiko, narodno gospodarstvo, in razveseljevanje ter tudi marsiktero lepo podobico.

* „Novice“ pišejo v svojem novičarji: V derž. zboru pretresajo posamezni odseki deržavne stroške in dohodke, in marsiktera zanimiva novica se sliši iz njihovih preiskovanj; tako n. pr. v magazinih deržavne tiskarnice 4000 centov natisnjenih postav nakupičenih leži, ki so prišle pod Bachom na dan. Koliko jih pa še naše dni velja? Ne zidajmo le samo za nektera leta, zidajmo za stoletja! |

* „Matica slovenska“ na Slovenskem je izvolila slavnega vrednika „Novic“ za svojega častnega uda. Te dni je prejel diplom, ki je kaj krasna listina: na čelu sta ji Ciril in Metod; okoli so alegorične slike ved in znanstev, spodej pa slike slovenskega naroda v Slovaki v različnih nošnjah, med kterimi je deželni grb.

* Da se nevarnemu tihotapstvu, ki živino iz kužnih krajev v nekužne spravlja, prej v okom pride, oklicala je vlada darila ali premije, in sicer za vsako zasačeno odrasčeno govedo 5 gld., za drobnico pa 1 gld. Darilo se plača iz zasačene živine. Hvalevredna naprava!

* Za marsikterega bo morebiti mično izvedeti, da je pri Salm — Reifferseidovih srečkah 15. jan. 1863 številka 63,849 zadela 40,000 gld., za ktere se menda še ni nihče oglasil. Naj pogleda vsak pazljivo, kdor ima kaj takega papirja: morebiti je ta ali drug zadel? Iz serca jih privoščimo vsakemu, naj bode kdor hoče.

* Tudi v Solnogradu bivajoči Slovenci hočejo, kakor „Novice“ naznanjajo, Vodnikov spomin praznično obhajati. Res niso ti Slovenci, kakor pravi pismo, domovine svoje in slavno znanih rodoljubov pozabili. Slovenska zavest se izbuja. Le moško naprej, Bog daj srečo in blagoslovi delovanje!

Drobtine.

Vabilo slov. pisateljem. V seji 18. decembra m. l. jesklena „družba sv. Mohora“, da se sestavi in prihodnje leto mimo treh — štirih drugih bukvic na svitlo dá knjiga, ki bi bila po tehtnem zapopadku in po vzorni pisavi pripravna za domače in šolsko berilo bolj odrasli (10 — 15 letni) slovenski mladini. Obsegala bode v ta namen v skerbni izbiri vsakoverstno blago, ki mladencu um in serce blaži in mu oči odpira za vse, kar je lepo in dobro. Da se pa ta naloga srečno izverši, poziva družba sv. Mohora vse slovenske pisatelje, da jej priteko v ta namen v izdelki svojega peresa — vsak vsaj z enim ali z dvema spisoma — v prav obilnem številu na pomoč. Po godu jej bodo za to knjigo — ime jej bode „Cvetnik“ — vsakoverstne mladenski starosti primerne poezije, pravljice in pripovedke, zanimivi obrazi natoroznanski, krajepisni in zgodovinski, životopisi in popisi raznih ljudskih del, razni uravno-podučni spisi, pa tudi drugi, za mladino mikavni sestavki kakoršnega koli zapopadka. Vsi spisi, za „Cvetnik“ namenjeni, izvirni in poslovenjeni, naj bodo skoz in skoz lahko umevni, ne preobširni (najbolje 1, 2, 3 — k večjemu 5 — 6 strani obsegajoči), in jedernati v besedi in po obsegu, da se bode nad njimi mladina razgledovala in dušno razveseljevala. Za povračilo njih truda bode plačevala družba gg. pisateljem tiskano polo (16 strani male osmerke) izvirnih sestavkov z dvadesetimi, prestave pa z dvanajstimi goldinarji avstr. veljave; pošljejo naj se pa spisi vsaj do 15. marca 1865.